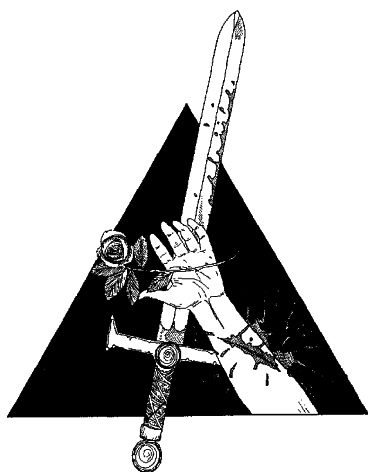

Kylmää Terästä: Hämärän vuosituhat

Mikko Kurki-Suonio

Inkvisiittori Klein laski savuavan aseensa käsistään ja kääntyi adjutanttinsa päin. "Skannerin mukaan kapinallisia on vielä noin sata odottamassa ja meiltä on ammuksesi loppu", tämä vikisi Kleinin korvaan. Jättäen adjutantin omaan arvoonsa Klein kaivoi taskustaan jälleenlataustarvikkeet ja ryhtyi työhön... Kun kapinalliset uusivat rynnäkkönsä aamunkoitteessa, Klein tervehti heitä tuoreella sarjalla vastaladattuja 4.7mm HE caseless -ammuksia.

Ydintuhon tai jonkin muun katastrofin jälkeistä maailmaa käsittelevät pelit ovat varsin suosittuja, suosituin niistä on jopa käännetty suomeksi. Genren perimmäinen viehätys ainakin pelaajakunnasta ja pelitavoista päätellen tuntuu olevan yhteiskunnan kontrollin puutteen ja isojen pyssyjen voittamaton yhdistelmä.

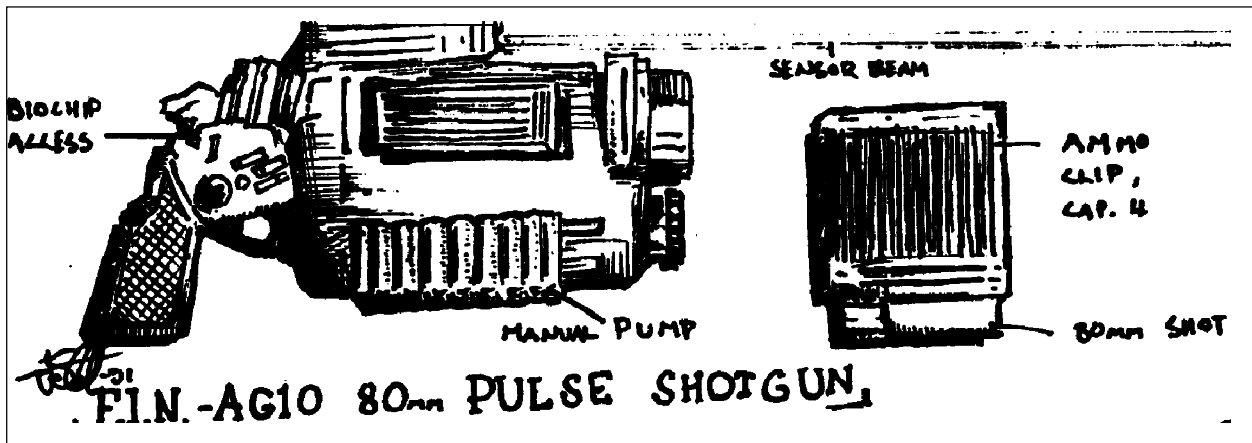
Postapokalyptinen maailma tarvitsee kuitenkin jonkunmoisen selityksen olemassaololleen, onhan se pohjimmiltaan olevinaan hyvinkin realistinen pelimaailma. Vaikka keskushallinto on romahtanut eikä huolto pelaa, tankit jyräävät edelleen peltoja pitkin ja ryöstelyyn siirtyneet sotilaat ammuskelevat toisiaan kuin vierasta sikaa. Useimpien selitysten mukaan tämä johtuu siitä, että tankit jyräävät metanolilla

ja käytetyt hylsyt ladataan uudestaan ammuksiksi iltapuhteina. Selitys kuulostaa ainakin pseudotieteelliseltä, mutta miten on todellisuuden laita?

Viinaa pyttyyn

Karu tosiasiahan on, että esimerkiksi toisessa maailmansodassa saksalaisilta jäi erinomaisia panssarivaunuja lojumaan kadunvarsille, kun bensa vähitellen loppui. Jopa uudet, tehtaasta tulleet tankit saattoivat jäädä käyttämättä tästä syystä. Ja siinä vaiheessa vielä huolto pelasi ja keskushallinto toimi...

Vaikka tekniikka onkin edistynyt, ei modernista polttomoottorista ihan kuka tahansa vääsä ihan millä tahansa

työkaluilla ja tarvikkeilla viinapyttyä tai muullakaan korvikeaineella toimivaa moottoria. Jos saksalaiset eivät pystyneet siihen kun tehtaot vielä toimivat, miten joku puolipätevä mekaanikonalku pystyisi jokoavaimen kanssa? Mitä uudempi moottori, sitä vaikeampi siihen on tehdä kentällä tällaisia muutoksia. Nykyäänkin henkilöautojen moottoreissa on huomattava määrä elektroniikkaa. Eikä niitä piirejä voi uudelleenohjelmoida, ne pitää vaihtaa. Varaosatoimitukset Japanista eivät vain taida ihan toimia...

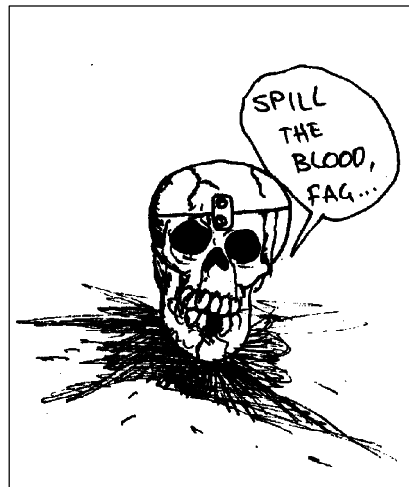
Motorisoidun joukko-osaston liikkeellä pitäminen vaatii melkoisen paljon polttoainetta, etenkin jos kyseessä on varsinaiset sotilasarjoneuvot kuten maastokuorma-autot tai panssariajoneuvot. Postapokalyptisessä maailmassa sitä polttoainetta ei yksinkertaisesti ole, vaikka kuinka ahkeraan käyttäisi tislamaa. Ja kun bensa loppuu, menee akuista virta eikä modernin taistelupanssarin elektroniikka enää toimi - lopputuloksena koko rautaläjä ei kelpaa edes kunnan bunkkeriksi.

Gimme back my bullets

Nyt kun olemme todenneet jalkapattikan erittäin suosituksi liikuntamuodoksi, paneudutaan aseisiin.

Patruunoiden jälleenlataaminen on toki mahdollista ja itse asiassa varsin yleistä ampumaharrastajien keskuudessa, mutta se ei ole läheskään niin helppoa kuin pelintekijät luulevat.

Ensimmäinen ongelma on ladattavien hylsyjen saaminen. Vaikka viettäisit koko taistelun yhdessä poterossa, itselataava tuliase viskoo hylsyjä varsin liberaalisti jopa muutaman kymmenen metrin pää-

hän [itse olen saanut rynnäkkökiväärin hylsyn päähäni noin 30 metriä ampumapaikasta -Mx]. Olettaen, että voitat taistelun, käytettyjen hylsyjen etsiminen marjapuskista pitkien tienoita on vähintäänkin työlästä - huomattava hävikki on väistämätöntä.

Sitten kun olet lopulta saanut hylsyt kerättyä, voit ihmetellä, mitkä niistä kelpaavat jälleenladattaviksi. Etenkin useat massatuotetut sotilashylsyt saattavat olla raudasta, alumiinista tai muusta kertakäyttömateriaalista valmistettuja, tai patruunoissa vain on vaikeasti ladattava Berdan-nalli [koska se on halvempi ynnä sekalaisista historiallisista syistä -Mx]. Armeijat eivät suunnittele ammuksiaan uusiokäyttö mielessä. Ja jopa muuten hyvätkin hylsyt kuluvat pian - harvasta edes kymmentä latausta. Lienee turha sanoa, että huonoon hylsyyn ladatun

patruunan ampuminen on hengenvaarallista aivan väärässä päässä asetta.

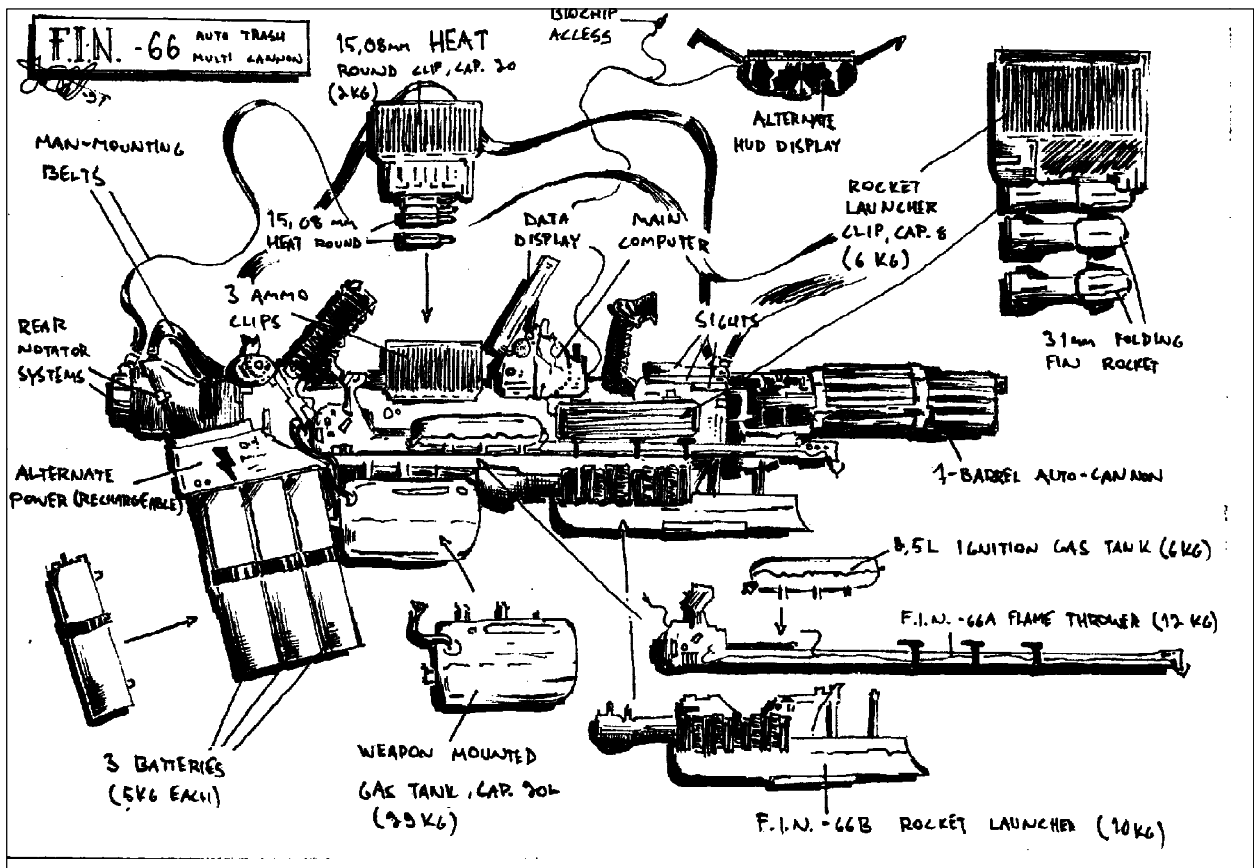
Itse ruutikaan ei ole helppo homma. Yleinen harhaluulo lienee, että salpietaria, hiiltä ja rikkiä sekoittamalla syntyy priimaa ruutia. Tosi on, mutta kuinka moni **todella** tietää aineiden suhteet ja valmistusprosessin, joka ei ole aivan helppo? Ja vaikka tämä olisikin hanskassa, tuloksena on mustaa ruutia, jota ei ole käytetty uusissa tuliaseissa noin sataan vuoteen ja hyvästä syystä, sillä se on matalatehoista, likaa asetta todella pahasti [lue: häiriöt tulevat todennäköisiksi ja aseiden jynssäys taistelun jälkeen jopa normaalia ärsyttävämmäksi puuhaksi - Mx] ja kaupan päälle savuaa julmetusti. Ensimmäiset Maxim -konekiväärit käyttivät mustaruutipatruunoita, minkä takia ampujat eivät pystyneet enää näkemään maalia lyhyenkään sarjan jälkeen edes Maximin huimalla noin 550 rpm tulinopeudella - voitte itse arvata millaisen savupilven M134 Minigun aiheuttaa

mustalla ruudilla ja 6000 rpm tulinopeudella... Lisäksi mustan ruudin savulla on joukko epämiellyttäviä ominaisuuksia, joiden vuoksi minua ei huvittaisi pätkeäkään olla esimerkiksi miehistönkuljetusvaunussa, jossa joku neropatti ampuu mustaruutipatruunoita vaikkapa konepistoolilla. Ja kaikki tämä olettaen, että tietyt kalibrointiongelmat aseissa saadaan ratkaistua...

Moderni "ruuti" on niin kutsuttua nitroselluloosaa tai jotain vastaavaa yhdistettä. Sen valmistaminen on huomattavasti vaikeampaa kuin mustan ruudin, eikä todellakaan minkään pakolaisjoukon tai kyläyhteisön resurssien puitteissa.

Patruunaan kuuluu olennaisena osana nalli, joka iskurin iskusta sytyttää varsinaisen paloaineen. Nallien valmistamiseen käytetään muun muassa elohopeaa - ei tosiaankaan kuulu nallien

näpertely kotilataajan taitoihin tahi edes mahdollisuuksiin.

Viimeisenä tärkeänä osana mainittakoon itse luoti. Sotilasaseissa käytetään kuparilla päällystettyjä lyijyluoteja, niin sanottuja kokovaippaluoteja, ja hyvästä syystä, joka ei ole tässä yhteydessä tarkoita Geneven sopimusta aiheesta. Modernin rynnäkkökiväärin luodin lähtönopeus nimittäin on 900 m/s luokkaa, mihin niiden teho suurelta perustuu. Jos lyijyluodin lähettää rihlatusta piipusta tällaisella nopeudella, lyijyn pehmeys aiheuttaa kolme ongelmaa:

Ensinnäkin silkka ilmanvastus repii luodin muodottomaksi möykyksi, ja toiseksi se menee piipun rihlauksista läpi lähtemättä pyörimään niin kuin pitäisi. Molemmat näistä ominaisuuksista tuhoavat luodin tarkkuuden täysin - osuminen ladon pitkään seinään muuttuu lähinnä onnenkaupaksi. Kolmanneksi vielä lyijyä jää huomattava määrä aseeseen rihloihin, mikä ei vain haittaa tarkkuut-

ta, vaan myös herkästi tukkii kaasutoimisen aseeseen kaasuaikon, minkä jälkeen ase ei tietenkään enää toimi aikanaan toivotulla tavalla.

Kotona pystyy [hyvällä muotilla, luotien toleranssit eivät ole järin suuria -Mx] valamaan kyllä lyijyluoteja, mutta niiden käyttökelpoisuus on vähintäänkin kyseenalainen.

Oikea asevalinta

Eli rynnäkkökiväärin pitäminen taistelukuntoisena ilman huoltolinjoja ja varikoita on varsin vaikeaa. Kyllähän ammuksia on, mutta ne eivät riitä loputtomiin ja niiden käyttötapoja arvioidaan kyllä uudelleen. Todennäköisesti sarjatulen käyttö jää autuaasti unholaan. Silti jos tilanne jatkuu vuoden tai pari, jouset ja keihäät palaavat vähitellen kuvioihin.

Mutta kaksi tuliasevalintaa post-apokalyptisessä maailmassa ovat ylitse

muiden: raskas revolveri (.44 Magnum tai .45 Colt kenties) ja järeä haulikko (vähintään 12g).

Revolveri

Revolverin koneiston toiminta ei riipu patruunasta, joten se on luotettava huonoillakin ammuksilla. Hylsyty pysyvät aseeseen mukana ja ne on helppo kerätä talteen lataamisen yhteydessä. Pistoolin lähtönopeus ei ole samaa luokkaa kuin kiväärin, joten se toimii lyijyluodeillakin tarkasti. Magnum -hylsyty on tehty kestävämmän paljon kovempia paineita kuin mustaruutilatauksesta saa aikaan, joten hylsytyjen elinikä lienee normaalia pidempi. Kertatuli ja huolellinen asepuhdistus yhdistettynä aseeseen todennäköisesti pienempään ammusten kulutukseen vähen-

tävät mustan ruudin haittoja huomattavasti.

Oikeastaan ainoksi vakavaksi ongelmaksi jäävät nallit, mutta jos niitä saa käsiinsä, kuljetus ei ole ongelma - 10,000 kappaletta painaa alle 10kg. Valitettavasti vain .44 magnum ei kuulu minkään armeijan vakiokalustoon ja muutenkin niiden saatavuus sodan jälkeisessä Puolassa voi olla perin heikko.

Haulikko

Piirteet haulikon eduksi ovat pitkälti samat kuin revolverilla, mutta yksi ylimääräinen piirre tulee ottaa huomioon: Haulikolla voi ampua lähes mitä vain, enemmän tai vähemmän tarkasti. Tuliaseiden alkuaikoina oli varsin tavallista ladata haulikko kivillä, ruukun sirpaleilla ynnä muulla romulla - ja nykyiset materiaalit kestävät tuollaista "väärinkäyttöä" huomattavasti paremmin silloin ennen.

Lopun enteet

Eihän minulla tietenkään ole mitään sitä vastaan, jos joku haluaa ottaa ison pyssyn kouraan ja lähteä riehumaan, mutta saman tien homman voisi hoitaa kaupattorilla ja selittää, että kansainvälisen massamurhaajien ammattiliiton säännöissä on rajoituksia ammusmääristä, ei siihen mitään pseudo-realismia tarvitse taustalle. Mikä sitten tämän jutun perimmäinen idea oli? Lähinnä se, että sivilisaatio on korttitalo - otat yhden kortin pois ja koko hoito sortuu. Moderni teknologia ei toimi kauaa ilman modernia yhteiskuntaa ja teollisuutta.

